

Tarmo Leinatamme viimaseks tööks jäi 4. oktoobril esietendunud «Ooperifantoom», ta oli Vanemuises mängitava muusikali muusikaline juht.

FOTO: PEETER LANGOVITS

«Kreisiradio» aastal 2007. Hannes Võrno, Peeter Oja ja Tarmo Leinatamm. FOTO: NAISTELEHT

Leinatamme töökoht eile riigikogus.

FOTO: SANDER ILVEST

KURB KAOTUS. Haigus viis esmaspäeval meie seast särava dirigendi ja suure südamega mehe.

Leinatamm võitles lõpuni

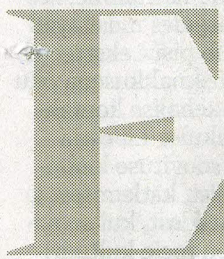
smaspäeva õhtul suri pärast pikka haigust armastatud di-

Ta tunnetab solisti nii hästi, et saan rahulikult teha oma asja ja teada, et olen turvalistes kä-

«Kreisiradio» sketše üle vaatama. «Kui Tarmol oli lõpus raske aeg, siis vaatas ta väga palju

suutis sekundiga luua meeleolu, mis ka kõige tuimema televaataja muigama ja kaasa laul-

«Tarmo käepigistus oli tugev ja tema vaim selge, kuigi raske haigus oli ta kehast või-

smaspäeva õhtul suri pärast pikka haigust armastatud dirigent, meelelahutaja, legendaarse koomikute trio Kreisiraadio liige ja poliitik Tarmo Leinatamm.

Viimastel aastatel oli Leinatamme

avalikkuse ees harva näha, kuna ta pödes vähki. Siiski jätkas ta võimalust mööda tööd nii riigikogus kui ka muusikutega. Tänavu kevadel andis Leinatamm ajalehele LP oma viimaseks jäänud intervjuu, kus soovitas omaealistel Eesti meestel tervisele rohkem tähelepanu pöörata: «Minu sõnum on endiselt sama: 40ndates aastates mehed ja miks mitte ka noored – minge palun arsti juurde ja saage teada, et teie tervisega on kõik korras. Ning olge enda üle uhked, et astusite selle julge sammu.»

Tema viimaseks suureks loominguliseks ettevõtmiseks oli Vanemuises hiljuti esietendunud muusikal «Operifantoom», mille muusikajuht ta oli. Muusikal sai kriitikutele kiitvaid hinnanguid. «Mina sain Tarmo haigusest teada vahetult enne «Mary Poppinsi» proovide algust (2011. aastal – toim). Sel ajal oli kahtluse all, kas ta üldse saab kaasa teha, ja Tarmole määrati asendusdirigent, aga siiski juhatas ta kõik etendused ise. Asendajat ei läinudki vaja. Kui tervis vähegi lubas, siis tuli ta ikka teatrisse,» ütles dirigenti mälestades Vanemuise lauljanna Hanna-Liina Võsa.

Võsa sidus Leinatammega Vanemuises pikaajaline koostöö, samuti täidab ta «Operifantoomis» kandvat rolli. «Kui Tarmo on puldis, siis ei pea absoluutselt muretsema, kas ma jään lauljana orkestrist maha või kas orkester tuleb mulle järele.

Ta tunnetab solisti nii hästi, et saan rahulikult teha oma asja ja teada, et olen turvalistes kätes,» meenutas lauljanna. Võsa sõnul kuulus Tarmo armastus muusikalile, tema hinnangul pole Eestis palju selliseid inimesi, kes seda žanri nii hästi tunneksid ja armastaksid. Muusikal oli üks neid asju, mis teda innustas.

Helilooja ja džässpianisti Urmas Lattikase mälestustes oli Leinatamm suurepärase muusik – kiire reaktsiooniga särav esinejanatuur. Spontaansus ja huumor oli tema lahutamatu osa ka dirigendipuldis ja see tegi pikad prooviperioodid pingevabaks ja lõbusaks.

Leinatamm oli suurepärase muusik – kiire reaktsiooniga särav esinejanatuur. Spontaansus ja huumor oli tema lahutamatu osa ka dirigendipuldis.

«Head teed, Tarmo, sinna taevasesse orkestrisse, lohutust lähedastele ja sõpradele! Sinu dirigeeritud muusika heliseb edasi me südameis!» soovis Lattikas Suure Orkestri ees taktikepi haaranud dirigendile.

Peeter Oja oli Leinatamme pikaajaline sõber. Koos Hannes Võrnoga tegid nad viisteist aastat pöörast huumorisaadet «Kreisiraadio». Oja ütles teisipäeva hommikul, et on Tarmo Leinatammega juba 25 aastat koos olnud ja janti teinud, ent paljud mälestused on nii intiimsed, et neid Oja parema meelega praegu ei jagaks. «Mõtlen temale. Mõtlesin ka enne, kui tal raske oli,» ütles Oja.

Teine vana sõber ja «Kreisiraadio» kaaslane Hannes Võrno sõnas ERRile, et nende viimastel kohtumistel rääkis Leinatamm, et on hakanud

«Kreisiraadio» sketše üle vaatama. «Kui Tarmol oli lõpus raske aeg, siis vaatas ta väga palju neid videoid, kus ta dirigeeris ja me tegime koos «Kreisiraadiot». See tegi talle rõõmu, sest ta sai ennast kõrvalt vaadata terve, rõõmsa ja elujulisena. On väga tore, et teda on nii palju pildis alles. See on eesti kultuur.»

«Kreisiraadio» režissööri René Vilbre hinnangul oli Leinatamm selle saate süda. «Kui gi ekraanil jäi talle ehk vähem aega, oli ta tavaliselt see, kes nalja selgroo paika pani ja selle kulgu juhtis. Tarmo oli Peetrite ja Hannesele kui muusa, piisas tal vaid mõni sõna öelda, kui Peetrit ja Hannesel hakkis nii, et nali kosena tulema hakkaks. Tagantjärele tundub, et tänu Tarmole Kreisiraadio nii kaua koos püsiski,» hindas Vilbre.

Ta meenutas ka, et lisaks «Kreisiraadiotele» oli Tarmo suur armastus ka saade «Laululahing». Nii armastatud dirigenti pole Vilbre varem elus näinudki kui Tarmo «Laululahingu» kooride juures. Sajad inimesed pakatasid rõõmust ja rahulolust, kui Tarmo «Laululahingu» stuudiosse astus. Tarmo

suutis sekundiga luua meeleolu, mis ka kõige tuimema televaataja muigama ja kaasa laulma kiskus.

1995. aastal Reformierakonda astunud Leinatamm oli aastatel 2003–2007 ja 2011–2014 riigikogu liige. Tema mälestuseks alustas riigikogu oma teisipäevast istungit leinaseisakuga.

Erakonnakaaslase, riigikogu aseesimehe Laine Randjärve sõnul oli Leinatamm tore kaaslane ja nutikas kolleeg, kes oskas olulistele ja inimesi puudutavatele teemadele tähelepanu juhtida ebatavalisest, loomingulisest vaatenurgast. «Muusikuna oli tal tundlik kuulmine ka ühiskonna valupunktide suhtes, dirigendina suurepärase oskus häälestada kuulajaid ühele lainele. Huumoriga, vahest valusalt, aga alati otsekoheselt ja ausalt,» meenutas Randjärv.

Reformierakondlane Imre Sooäär märkis, et kuna Leinatamm oli üks kooseluseaduse algatajaid ja alati tolerantne kõigi inimeste vaba valiku suhtes, läksid nad Valdo Randperega teda laupäeval haiglasse vaatama ja viisid talle sületäie lilli, mille rahvas oli tänutäheks riigikogu ette toonud.

«Tarmo käepigistus oli tugev ja tema vaim selge, kuigi raske haigus oli ta kehast võitu saanud. Kui näitasin talle pilte lillemerest riigikogu ees, tuli talle pisar silma,» meenutas Sooäär viimast kohtumist Leinatammega. «Tal oli raske rääkida ning ta palus paberit ja pliiatsit, et meiega suhelda. Ta ei andnud alla, vaid võitles lõpuni.»

«Tarmo Leinatamm oli mu sõber,» kirjutas oma läkituses Hiinas visiidil viibiv Tallinna linnapea Edgar Savisaar. Ta ütles, et Tartus viibides külastas ikka mõnda Leinatamme dirigeeritavat etendust ja käis läbi tema lähedastega. «Leinaku viiulihelid koos minuga armatsat sõpra, armastatud dirigenti, näitlejat, poliitikut ning lihtsalt suurepäraselt, hoolivat inimest Tarmo Leinatamme!» lõpetas Savisaar oma läkituse.

Tarmo Leinatamme ära saatmine on 20. oktoobril algusega kell 14 Vanemuise teatri suurest majast. Perekonna teatel on kõik, kes soovivad temaga hüvasti jätta, oodatud, kuid pärgi palutakse mitte tuua.

Hendrik Alla ja postimees.ee

Tarmo Leinatamm 02.09.1957–13.10.2014

- Tarmo Leinatamm sündis 2. septembril 1957. aastal Keilas. Kõrghariduse omandas ta Tallinna Riiklikus Konservatooriumis.
- 1981–1992 töötas Leinatamm Vanemuise teatris koormeistri, dirigendi ja mõnel puhul ka muusikalise kujundajana. Selle aja jooksul osales ta üle 30 lavastuse (nii ballettide, ooperite, muusikalide kui draamalavastuste) väljatoomisel. J. Straussi «Nahkhiir», G. Donizetti

- «Don Pasquale», E. Aava «Vikerlased», A. H. Tammsaare «Aeg tulla – aeg minna», Fr. Loewe «Minu veetlev leed», C. Orff «Carmina Burana» on vaid väike loetelu tema selle aja töödest.
- Oma muusikalise karjääri jooksul jõudis ta aastatel 1991–1994 olla ka rahvusoper Estonia dirigent. Ajavahemikus 1994–1999 oli Leinatamm Tallinna Filharmonia direktor. Aastatel 1996 ja 1997 dirigeeris ta

Eurovisiooni lauluvõistlusel ning saateorkester andis talle erakorraliselt parima dirigendi preemia. Eesti lavadel dirigeeris Leinatamm paljusid populaarseid muusikale. Alates 2002. aastast, kui Tartus Raekoja platsil esietendus A. L. Webberi «Evita», oli ta kuuteistkümne Vanemuises etendunud muusikalil muusikajuht ja dirigent.

- Ta on lõonud kaasa ka mitme ansambli töös, teiste

seas Harmoonikutes, Elektraras ja Rosta Akendes. Raadiokuulajale ja televaatajale on ta ilmselt eraldimaitse meelde jäänud huumorisaa-test «Kreisiraadio».

- Aastatel 2003–2007 ja 2011–2014 oli Leinatamm riigikogu liige, Tallinna volikokku kuulus Leinatamm 1996–2002. Reformierakonda kuulus 1995. aastast.
- Leinatamm oli abielus ja kahe lapse isa.